

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาการปนของภาษาคำเมืองในภาษายอง บ้านป่าบงหลวง ตำบลจันจว้าได้อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้บอกภาษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและการจัดการกับข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้บอกภาษา

ในการวิจัยนี้ผู้บอกภาษา หรือผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาภาษายอง ในกลุ่มคน 3 ช่วงอายุ คือ 15-30 ปี 31-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป โดยช่วงอายุละ 10 คน ซึ่งในแต่ละช่วงอายุ 10 คน เป็นเพศชาย 5 คน เพศหญิง 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

แนวทางการเก็บข้อมูลทางภาษาศาสตร์ คุณสมบัติของผู้บอกภาษาในการวิจัยครั้งนี้ใช้แนวทางของสุจริตลักษณ์ ตีผดุง (2542, หน้า 9-10) คือ

อายุ (Ages) คนที่มีอายุน้อยอาจจะง่ายต่อการติดต่อพูดจาทำความเข้าใจ แต่อาจจะรู้เรื่องราวต่างๆ ที่ผู้วิจัยต้องการไม่มากพอ คนสูงอายุอาจจะรู้เรื่องราวต่างๆ มากและชอบที่จะเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้อื่นฟัง แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจะกลายเป็นการนำห่างไปจากเรื่องและวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ได้

เพศ (Gender) ในการวิจัยภาคสนามตัวผู้วิจัยเป็นเพศอะไรก็น่าจะได้ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศเดียวกัน เพราะจะทำงานได้สะดวกกว่า ทั้งยังจะไม่เป็นที่เพ่งเล็งของคนอื่นๆ ในพื้นที่ด้วย แต่ในทางปฏิบัติแล้วมักจะไม่เป็นเช่นนั้น เพราะในบางพื้นที่ผู้หญิงมักจะไม่กล้าพบพูดคุยกับคนแปลกหน้า และในบางเรื่องทั้งหญิงและชายมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ไม่เท่ากัน

การศึกษา (Education) โดยปกติผู้วิจัยย่อมต้องการให้ผู้ให้ข้อมูลที่เจลี่ยฉลาด ซึ่งโดยทั่วไปผู้ที่มีการศึกษาย่อมจะฉลาดกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่ไม่มีการศึกษาจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ตีไม่ได้ เพราะในบางครั้งผู้ที่มีการศึกษาดีอาจจะไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริงก็ได้ ทั้งนี้เพราะการศึกษาที่เขาได้รับได้ให้มาตรฐานในเรื่องสิ่งที่ดีหรือไม่ดี สิ่งที่น่าพูดให้คนอื่นฟังหรือไม่น่าพูดให้คนอื่นฟังในอีกระดับหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่มาตรฐานที่เป็นอยู่ในพื้นที่นั้น

ภาษา (Language) เรื่องราวของภาษานับเป็นอุปสรรคสำคัญในการสอบถามข้อมูลเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการศึกษาวิจัยในพื้นที่ที่พูดภาษากันได้เข้าใจย่อมจะเป็นงานวิจัยที่ดีที่สุดสำหรับ

ผู้วิจัย แต่ในกรณีที่ไม่เป็นเช่นนั้น ผู้วิจัยก็ต้องอาศัยคนในพื้นที่ที่พูดกันได้ด้วยภาษากลางที่จะใช้ในการติดต่อทำหน้าที่เป็นล่าม (interpreter) ในการทำงานผ่านล่ามหรือผู้ที่มีความรู้ที่ผู้วิจัยจะต้องทำงานด้วยความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามที่ต้องการและถูกต้องที่สุด

สุขภาพ (Health) สุขภาพของผู้ให้ข้อมูลนั้นก็เป็นที่ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึง ทั้งนี้เพราะจะมีส่วนกำหนดว่าผู้วิจัยจะใช้เวลายาวนานเท่าไรในการทำงานแต่ละช่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาระบบเสียงในภาษานั้นๆ การมีอวัยวะออกเสียงครบถ้วนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

ถิ่นกำเนิด (Native) ในการศึกษาภาษานั้นควรได้ผู้บอกภาษาที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในชุมชนนั้นๆ ไม่ใช่ผู้ที่เพิ่งย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนใหม่ หรือต้องการผู้บอกภาษาที่พูดภาษานั้นมาตั้งแต่เกิดที่เรียนรู้ภาษานั้นๆ เป็นภาษาที่สอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รายการหมวดคำศัพท์ ตารางแบบสัมภาษณ์การรวบรวมข้อมูลคำศัพท์ภาษาของ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

1. หมวดคำศัพท์ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นหมวดต่างๆ ทั้งสิ้น 12 หมวด โดยการจำแนกคำศัพท์ของวิไลศักดิ์ กิ่งคำ (พ.ศ.2547) เป็นหลักดังต่อไปนี้

- 1.1 อวัยวะ
- 1.2 ธรรมชาติ
- 1.3 บุคคล
- 1.4 อาหาร
- 1.5 สัตว์
- 1.6 บ้าน
- 1.7 ต้นไม้
- 1.8 อุปกรณ์ทำสวน
- 1.9 สถาบันทางสังคม
- 1.10 ปรัชญาวัฒนธรรม
- 1.11 คำศัพท์เฉพาะ
- 1.12 ไวยากรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

- 2.1 เครื่องบันทึกเทป สมุดบันทึก

2.2 แบบสอบถามที่จัดเป็นรายการคำศัพท์ ดังแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงแบบสัมภาษณ์การรวบรวมข้อมูลคำศัพท์ภาษาของ

หมวด คำศัพท์	คำศัพท์		
	ไทยกลาง	ภาษาของ	ภาษาคำเมือง
อวัยวะ			
ธรรมชาติ			
บุคคล			
อาหาร			
สัตว์			
บ้าน			
ต้นไม้			
อุปกรณ์ทำสวน			
สถาบันทางสังคม			
ปริบททางวัฒนธรรม			
ศัพท์เฉพาะ			
ไวยากรณ์			

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและการจัดการกับข้อมูล

1. จัดบันทึกตัวอักษรคำศัพท์ภาษาของและคำเมืองตามแนวการศึกษาระบบเสียงภาษาของของ วิสุทธิ์ระ เนียมนาค
2. บันทึกเทป
3. ถ่ายภาพเก็บข้อมูล
4. แฟ้มรูปภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง การปนภาษาคำเมืองในภาษาของ บ้านป่าบงหลง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กรณีศึกษาคำศัพท์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำคำศัพท์ของภาษายองและภาษาคำเมืองมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยร้อยละการปนภาษาคำเมืองในภาษายอง บ้านป่าบงหลง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กรณีศึกษาคำศัพท์

2. หาค่าเฉลี่ยร้อยละการปนภาษาคำเมืองในภาษายองโดยแบ่งตามเพศและช่วงอายุ โดยใช้สูตรในการวิเคราะห์ ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ (\%)} = \frac{\text{จำนวนคำศัพท์ที่ได้}}{\text{จำนวนคำศัพท์ทั้งหมด}} \times 100$$

3. หาผลต่างร้อยละของการใช้ภาษายองและภาษาคำเมืองระหว่างเพศหญิงและเพศชายโดยใช้สูตรในการวิเคราะห์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ผลต่าง (ร้อยละ)} &= \text{จำนวนคำศัพท์ที่มากกว่า} - \text{จำนวนคำศัพท์ที่น้อยกว่า} \\ &= \frac{\text{จำนวนคำศัพท์ที่ได้} \times 100}{\text{จำนวนคำศัพท์ทั้งหมด}} \end{aligned}$$

การนำเสนอผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิจัยจะใช้นำเสนอแบบพรรณนา โดยแบ่งเนื้อหาได้ดังนี้ บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา
- 1.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัย
- 1.3 ขอบเขตของการวิจัย
- 1.4 ประโยชน์ของการวิจัย
- 1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น
- 1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ
- 1.7 ประวัติความเป็นมาของคนยอง

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของการศึกษาภาษาถิ่น
 - 2.1.1 ความสำคัญของการศึกษาภาษาถิ่น

2.1.1.2 บทความวิชาการ ตำราวิชาการ

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของ ภาษาคำเมือง

2.2.1 ภาษายอง

2.2.1.1 บทความวิชาการ ตำราวิชาการ

2.2.1.2 งานวิทยานิพนธ์ หรืองานวิจัย

2.2.2 ภาษาคำเมือง

2.2.2.1 บทความวิชาการ ตำราวิชาการ

2.2.2.2 งานวิทยานิพนธ์ หรืองานวิจัย

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องการปนภาษา

2.3.1 การปนภาษา

2.3.1.1 บทความวิชาการ ตำราวิชาการ

2.3.1.2 งานวิทยานิพนธ์ หรืองานวิจัย

2.4 เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดเชียงรายและหมู่บ้านป่าบงหลวง ตำบลจันจว้าใต้

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้บอกภาษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดการกับข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์การปนภาษาคำเมืองในภาษายอง บ้านป่าบงหลวง ตำบลจันจว้าใต้

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กรณีศึกษาคำศัพท์

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

